

25.10.2018

HT Päivi Sten ja HT Pentti Lavanko

TILINTARKASTUSLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

HT Päivi Stenin ja HT Pentti Lavangon toiminnan tutkiminen Varhaiskasvatussäätiön tilintarkastuksessa

- Asian vireilletulo** PRH:n säätiövalvonta on 16.6.2017 ottanut yhteyttä tilintarkastusvalvontaan ja pyytänyt tilintarkastusvalvontaa selvittämään tilintarkastajien toimintaa, koska tilintarkastajat eivät ole Varhaiskasvatussäätiön (jäljempänä säätiö) tilintarkastuskertomuksissa huomauttaneet säätiön toimimattomuudesta.
- Tilintarkastajien selvitys** HT Sten ja HT Lavanko ovat antaneet tilintarkastusvalvonnalle kirjallisen selvityksen säätiön vuosina 2011-2016 päättyneiltä tilikausilta suorittamistaan tilintarkastuksista. Heidän käytettävissään tarkastusaineistona oli tasekirjat sekä päivä- ja pääkirjat ja tilikaudelta 2015-2016 myös kaksi hallituksen pöytäkirjaa sekä pankin omaisuusraportti rahasto-osuuksista ja talletuksista. Lisäksi he ovat selvittäneet suorittamaansa aineellisten hyödykkeiden ja sijoitusten tarkastusta. Selvityksen mukaan taseen pysyvien vastaavien erät ovat säilyneet samanlaisina tilinpäätöksissä vuodesta toiseen.
- Ratkaisu** Tilintarkastuslautakunta antaa HT Päivi Stenille ja HT Pentti Lavangolle kummallekin huomautuksen.
- Perustelut**
1. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että HT Päivi Sten ja HT Pentti Lavanko ovat antaneet säätiölle viideltä eri tilikaudelta (31.7.2011, 31.7.2012, 31.7.2013, 31.7.2014 ja 31.7.2015 päättyneet tilikaudet) yhden 28.1.2016 päivätyn tilintarkastuskertomuksen, joka on vakiomuotoinen ja siinä on esitetty yksi yhteinen lausunto kaikkia edellä mainittuja tilikausia koskevana. Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan tilintarkastuskertomus on annettava kultakin tilikaudelta.
- Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Stenin ja Lavangon omaksuma toimintatapa on ollut poikkeuksellinen ja olisi edellyttänyt, että jokaisen tarkastetun tilikauden tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta olisi tilintarkastuskertomuksessa annettu erillinen lausunto. Lisäksi muilta kuin ensimmäiseltä tarkastetulta tilikaudelta annettaviin lausuntoihin olisi tullut sisällyttää edellytys siitä, että edellisen tilikauden (tai edellisten tilikausien) tilinpäätökset hyväksytään sellaisina kuin ne oli tilintarkastajille esitetty. Tilintarkastuskertomus on ollut annetussa muodossaan virheellinen ja Stenin ja Lavangon menettely siten hyvän tilintarkastustavan vastainen.
2. Stenin ja Lavangon menettely ei ole ollut hyvän tilintarkastustavan mukainen myöskään siltä osin, että heillä ei kohdassa 1 tarkoitettua tilintarkastuskertomusta

25.10.2018

antaessaan ole ollut käytössään eri tilinpäätösajankohtien mukaisia omaisuusraportteja, joista he olisivat voineet varmistaa säätiön omaisuuserien kunkin tilinpäätöspäivän mukaiset varallisuusarvot. Näin ollen 28.1.2016 annettu tilintarkastuskertomus on perustunut puutteelliseen evidenssiin.

3. Säätiön tilinpäätökset 31.7.2011, 31.7.2012, 31.7.2013 ja 31.7.2014 päättyneiltä tilikausilta on allekirjoitettu 21.1.2016. Ne on siten laadittu huomattavasti myöhässä kirjanpitolain 3 luvun 6 §:n vastaisesti ja tilintarkastajien olisi tullut esittää tästä huomautus tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 4 momentin 2) kohdan (1141/2015) mukaan, mitä he eivät kuitenkaan ole tehneet.

4. Sten ja Lavanko ovat saaneet tilintarkastusaineiston 28.1.2016 antamaansa tilintarkastuskertomusta varten useita vuosia myöhässä. Heidän olisi tullut arvioida, onko heillä tässä tilanteessa edellytykset suoriutua tilintarkastustehtävästä hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja tarvittaessa harkita toimeksiannosta luopumista. Heidän antamastaan selvityksestä tai heidän dokumentaatiostaan ei ole havaittavissa, että he olisivat lainkaan tehneet tällaista arviointia. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Stenin ja Lavangon ammatillinen harkinta toimeksiannon jatkamisen edellytyksistä on ollut puutteellista.

5. Säätiön 31.7.2016 päättyneeltä tilikaudelta Sten ja Lavanko ovat suorittaneet tilintarkastuksen ja antaneet 3.11.2016 päivätyn tilintarkastuskertomuksen yli 9 kuukautta vanhan varallisuusraportin (21.1.2016) sisältämän tiedon varassa, vaikka heillä oli täytynyt olla säätiön hallituksen pöytäkirjan (21.1.2016) perusteella tiedossaan, että hallituksella oli aikomus myydä säätiön omistamia rahasto-osuuksia. Saadun selvityksen perusteella tilintarkastajat eivät ole pyytäneet uutta omaisuusraporttia tilinpäätösajankohdalta, jonka perusteella he olisivat voineet varmistua siitä, oliko rahasto-osuuksia myyty tilikauden aikana. Heidän menettelynsä tilintarkastusevidenssin hankkimisessa ei ole ollut hyvän tilintarkastustavan mukaista.

6. Säätiölain (487/2015) 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi tilintarkastuskertomuksessa on oltava lausunto siitä, onko säätiön tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa annettu säätiön toiminnasta tilikaudella tiedot, jotka ovat olennaisia säätiön tarkoitusta ja toimintamuotoja koskevien sääntömääräysten noudattamisen arvioimiseksi, ja onko säätiön toimielinten jäsenille säätiön ja sen tytäryhteisön ja -säätiön suorittamia palkkioita ja korvauksia pidettävä tavanomaisina.

Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukaan tilintarkastajan on huomautettava tilintarkastuskertomuksessa muun muassa, jos säätiön hallituksen jäsen on rikkonut säätiötä koskevaa lakia tai säätiön sääntöjä.

Säätiön hallituksen antamissa toimintakertomuksissa vuosien 2007-2016 aikana on jokaisessa toimintakertomuksessa todettu, ettei säätiöllä ole ollut kyseisenä toimintakautena varsinaista toimintaa ja että säätiön varat ovat olleet sijoitettuna toimintakertomuksessa yksilöidyllä tavalla. Siten säätiön toiminnan passiivisuus eli käytännössä säätiön tarkoituksen toteutumatta jääminen on vuosina 2007-2016 jokaisena tilikautena suoraan hallituksen itsensä ilmoittamana käynyt ilmi säätiön toimintakertomuksesta. Tähän nähden enempien tietojen antaminen tilintarkastuskertomuksessa säätiön toiminnan tarkoituksen noudattamisen

25.10.2018

arvioimiseksi ei ole ollut tarpeen. Samaten myöskään tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:ssä tarkoitetun huomautuksen antaminen asiasta vastuuvollisille tai sen painottaminen lisätiedon antamisella tilintarkastuskertomuksessa ei olisi tuonut mitään lisäinformaatiota. Tilintarkastajat ovat olosuhteet ja tilintarkastuskertomuksessa annetut tiedot huomioon ottaen voineet tältä osin soveltaa asianmukaisesti ammatillista harkintaansa ja päätyä kertomaansa näkemykseen, ettei säätiön hallituksen ollut yksiselitteisesti katsottava toimineen säätiölain vastaisesti.

7. Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. Lain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

HT Päivi Sten ja HT Jorma Lavanko ovat edellä perustelujen kohdissa 1-5 kerrotuin tavoin toimineet tilintarkastuslain 4 luvun 3 §:n edellyttämän hyvän tilintarkastustavan vastaisesti. Ottaen huomioon säätiön toimintaan liittyvät vähäiset taloudelliset arvot tilintarkastuslautakunta katsoo, että huomautus on Stenille ja Lavangolle heidän menettelystään riittävä seuraamus.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 3 luku 5 §, 4 luku 1 ja 3 §, 10 luku 1 ja 7 §, 12 luku 2 § 15 kohta
Tilintarkastuslaki (459/2007) 1, 15, 20, 22 ja 49 §
Säätiölaki (487/2015) 4 luku 2 §

Valitusoikeus

Stenillä ja Lavangolla oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Manne Airaksinen (puheenjohtaja), Mika Ilveskero (varapuheenjohtaja), Jussi Heiskanen (tarkastava jäsen), Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Mervi Niskanen, Riitta Palomäki ja Anders Tallberg

**PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tilintarkastuslautakunta**

Manne Airaksinen
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pekka Virtamo
Esittelijä
Tilintarkastusvalvonta

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
PATENT- OCH REGISTERSTYRELSEN

PÄÄTÖS
Tilintarkastuslautakunta

4 (4)

Diaarinumero
PRH/1888/10000/2017

25.10.2018

Liite	Valitusosoitus
Tiedoksi	Patentti- ja rekisterihallituksen säätiövalvonta

VALITUSOSOITUS

Tilintarkastuslain (1141/2015) 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan tilintarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Tavallisena tiedoksiantona hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaan postitse kirjeellä toimitettaessa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on annettu todisteellisena tiedoksiantona hallintolain 60 §:n mukaan, saantitodistus osoittaa tiedoksisaannin ajankohdan. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, katsotaan päätös annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003, 19 §).

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä kirjallisesti. Valittaja voi laatia valituskirjelmänsä itse tai käyttää sen laatimisessa avustajaa. Valittaja voi myös valtuuttaa asiamiehen tekemään valituksen puolestaan. Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä on ilmoitettava, mihin päätökseen haetaan muutosta. Valituksessa on ilmoitettava, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi.

Valituskirjelmässä tulee esittää perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot eli postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Allekirjoituksella tarkoitetaan omakätistä nimen kirjoittamista.

Liitteet

Valitukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

1. Päätös, johon haetaan muutosta valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. Todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, esimerkiksi kopio saantitodistuksesta tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
3. Asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. Asiamiehen valtakirja, ellei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Valituksen määräaika ja toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen tulee toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle ennen valitusajan päättymistä.

Valittaja tai hänen edustajansa voi tuoda valituskirjelmän hallinto-oikeuden kirjaamoon tai lähettää sen postitse. Oikeudenkäyntiasiakirjoja voidaan toimittaa tuomioistuimelle myös telekopiona tai sähköpostina.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Sähköposti [helsinki.hao\(at\)oikeus.fi](mailto:helsinki.hao(at)oikeus.fi)

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Vaihe 029 564 2000, Faksi 029 564 2079